

Barcelona Demà

Compromís
Metropolità 2030

Metròpoli Oberta

Metròpoli oberta a les persones
i als talents

Captació de talent a la Regió Metropolitana de Barcelona

Cicle de la Metròpoli Oberta

Autoria: Xavier Ballart, Universitat Autònoma de Barcelona

Data: 24/11/2021

Resum:

En aquest text fem una breu revisió dels principals canals de captació de talent per a la recerca i la innovació per després presentar alguns mecanismes que poden ampliar-se per tal de fer un salt qualitatiu i incrementar els fluxos de personal qualificat i amb especials habilitats en el marc de la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB), principal aglomeració territorial de la recerca i de la innovació a Catalunya.

Incentivar per captar talent, donar suport per atreure noves empreses

En l'àmbit de la recerca, la captació de talent es produeix a través de les universitats, els centres de recerca i les grans instal·lacions. En l'RMB comptem a un sistema universitari de qualitat elevada si es compara amb la resta dels sistemes universitaris espanyol i de qualitat mitjana-elevada si es compara amb les millors universitats europees, d'Estats Units, Canadà, Austràlia, Japó o Corea. **Juntament amb les universitats, els centres de recerca tenen un paper important pel que fa a la captació de talent format a les universitats o procedent de l'exterior amb elevats nivells de producció científica. El tercer pilar del sistema de recerca el formen les grans instal·lacions** situades totes elles a l'RMB: el sincrotró ALBA a Cerdanyola, el supercomputador Mare Nostrum a Barcelona i l'equipament biomèdic en els grans hospitals públics.

En els últims vint anys, el govern central i el govern català han impulsat una sèrie de programes que premien l'excel·lència i la competitivitat a més de proporcionar ajuts per captar talent internacional que permeti mantenir la qualitat en els centres i universitats que han assolit elevats nivells de producció científica i innovació tecnològica. Els programes Severo Ochoa i María de Maeztu han aportat finançament extraordinari a centres i unitats excel·lents, el que ha permès atreure a personal particularment qualificat. El programa Ramon y Cajal i les diverses convocatòries del programa ICREA a Catalunya han permès captar o mantenir en les universitats i centres de recerca a recercadors i tecnòlegs altament competitius amb nivells de productivitat molt elevada. Altres programes com les convocatòries Margarita Salas i María Zambrano financen estades post-doctorals a l'estranger o en universitats i centres de recerca de la resta d'Espanya a doctors formats aquí i al revés, estades post-doctorals de recercadors formats a l'estranger en universitats i centres de recerca d'aquí. Tots aquests programes han estat molt importants per incrementar els fluxos de personal qualificat i per al relleu generacional en els grups de qualitat (SGR) que la Generalitat reconeix contribuint a les seves despeses corrents.

Barcelona i la seva regió metropolitana resten com un lloc atractiu per viure i la combinació de disponibilitat de personal amb elevats nivells de coneixement junt amb un estil de vida mediterrani, durant molts anys, ha servit per atreure inversió i situar l' RMB com un entorn líder a nivell europeu pel que fa al desenvolupament de start-ups. L'èxit del districte 22@ en el Poble Nou, on se situa Barcelona Activa i de la zona entorn l'autopista AP-7 al volt de Sant Cugat i Cerdanyola ha generat dos ecosistemes que competeixen entre si per l'atracció de nova inversió en sectors innovadors. En ambdós casos es pot parlar d'èxit en l'atracció d'inversió i en la captació de talent.

Més que serveis d'acollida

Algunes polítiques locals així com serveis que presten les universitats, els centres de recerca i algunes entitats creades per xarxes d'empreses han contribuït a facilitar el flux de talent sobre la base de serveis d'acollida. Aquests varen ser pensats per reduir la càrrega administrativa que suposa el canvi de país de

residència en tot allò referent a permisos, acreditacions i en general tràmits burocràtics. En aquest sentit **és molt important l'extensió d'aquests serveis a altres àmbits com el d'informar i ajudar a trobar un habitatge, escola pels fills o treball per les parelles que acompanyen als recercadors, tecnòlegs o empresaris interessats en establir-se a Barcelona i el seu entorn.** Normalment, abans que una persona decideixi establir-se en un lloc, sol fer una o varies visites temporals, moment en el qual és important resoldre els dubtes que pugui tenir sobre, no només aspectes relacionats amb el treball, sinó també amb la seva qualitat de vida a l'RMB. En aquest sentit, juguen un paper important aspectes socials i culturals o relacionats amb l'existència de comunitats del mateix origen lingüístic, cultural o religiós. La percepció d'un entorn divers, obert i respectuós amb les diferències alimenta la mateixa diversitat i el caràcter cosmopolita de l'RMB.

Un salt endavant, ara s'obre una gran oportunitat

El sistema actual ha funcionat relativament bé fins a la Gran Crisi i durant els anys previs als de major afectació per la COVID en els que l'economia havia reprès una major vitalitat. **El sistema requereix però d'un nou impuls per diversos motius: l'envelliment dels recercadors i tecnòlegs que havien impulsat els grans projectes, l'aturada en la inversió en grans infraestructures i equipaments i les limitacions pressupostàries de les principals fonts de finançament espanyoles i catalanes tant per projectes com per captació de personal.**

El sistema necessita nous líders que impulsin projectes innovadors, noves grans instal·lacions i equipaments així com invertir en nous àmbits de recerca i tecnologia en els que la presència ha estat històricament feble: digitalització de serveis, ciència de dades, intel·ligència artificial, mobilitat i sostenibilitat, noves tecnologies i salut. Per a això **és imprescindible vincular projectes i nous equipaments a fons europeus, el que requereix tant persones que aportin els seus coneixements i habilitats com empreses ben connectades al món científic i amb capacitat per desenvolupar tecnologia.**

Els fons *Next Generation* són la gran oportunitat per incorporar talent des de l'exterior i per facilitar que les persones formades aquí treballin a l'exterior. Els fons *Next Generation* poden servir per enfortir els programes existents (Severo Ochoa, María de Maeztu, Ramon y Cajal, ICREA, Margarita Salas, María Zambrano, requalificació...), per modernitzar equipaments i crear noves grans instal·lacions. **L'RMB i el govern català tenen la oportunitat de fer una clara aposta per assolir objectius ambiciosos en pocs anys.** Un objectiu raonable seria contractar 350 professors, recercadors i tecnòlegs rigorosament seleccionats, donant igualtat d'oportunitats a la incorporació del talent exterior i al talent intern. Vinculats a equipaments complexos es podria contractar entre 100 i 150 tècnics de suport.

La interacció universitat-empresa

Històricament, la relació entre la universitat, els centres de recerca i l'empresa s'ha trobat amb dificultats malgrat algunes iniciatives innovadores com els doctorats industrials. Sovint es critica als recercadors perquè estan molt orientats a publicar i no tant a enregistrar patents o participar en xarxes amb el món empresarial. Els recercadors competitiu responen als incentius que ha establert el sistema i fan el que saben fer que, per altra banda, és necessari per al desenvolupament de les patents. Alguns recercadors molt qualificats van tenir l'habilitat de crear alguns centres de recerca estretament vinculats amb alguns sectors empresarials com per exemple la visió per computador i l'automòbil.

La incorporació de persones de l'exterior pot ajudar a canviar l'orientació d'un important nombre de recercadors si els incentius es van modificant i adequant als canvis que demanda la societat i els seus governs. De la mateixa manera que alguns professors d'universitat es podrien concentrar en la docència i no haver de fer recerca al mateix nivell que els seus companys, alguns recercadors podrien concentrar la seva activitat en activitats de desenvolupament de nous productes i tecnologies sense haver de sotmetre's al mateix nivell de pressió per augmentar el seu nombre de publicacions científiques.

A banda de les persones, el sistema de ciència i tecnologia precisa d'entitats i empreses que facin la funció de pont entre universitats, centres de recerca i món empresarial. Aquesta és una funció complexa, particularment en països on la majoria de les empreses són mitjanes o petites. Els centres tecnològics han fet aquest paper però aquí també hi ha espai per al creixement i la millora en la mesura que es necessita combinar el suport basal i la captació de fons espanyols i europeus amb el desenvolupament de projectes empresarials liderats per persones amb un perfil recercador. **La combinació de coneixements, intuïció científica o tecnològica i la capacitat de lideratge i gestió, no només de tràmits burocràtics, sinó també de les relacions entre persones, centres i empreses és un factor crític per a l'èxit en la relació entre ciència i empresa i per a que els centres tecnològics facin un salt qualitatiu.**

Dit d'una altra manera, **l'RMB necessita una massa crítica de recercadors i tecnòlegs que es formin en les universitats d'aquí i en les millors universitats de fora**, que puguin treballar uns anys en entorns universitaris i de centres de recerca, que puguin passar temporades en centres tecnològics, que puguin saltar al món empresarial i, a la vegada, que des del món empresarial i dels centres tecnològics puguin tornar als centres de recerca i a les universitats. **La fluïdesa en aquests canvis de carrera i en la incorporació de talent exterior i d'aquí, juntament amb una elevada qualitat de vida, és el que farà que les relacions universitat-empresa, la recerca i la innovació vagin més unides.**

La incidència del tele-treball

La crisi provocada per la pandèmia ha generat noves condicions pel que fa al tele-treball, creant oportunitats però també alguns riscos. El tele-treball incentiva la mobilitat del tecnòlegs i altres professionals qualificats que poden optar per

viure de forma permanent o temporal en llocs més atractius i amb millor qualitat de vida.

Des de fa anys, Barcelona i l'RMB atreuen a un nombre important de directius empresarials que van optar per viure aquí quan podrien haver triat altres ciutats europees donada la seva mobilitat. Si van triar l'RMB, en molts casos va ser per la seva qualitat de vida, oferta educativa i disponibilitat de rutes aèries des de l'aeroport del Prat a l'RMB. En aquesta direcció, **es pot incrementar la captació de talent empresarial i professional si l'RMB es manté com un lloc atractiu amb bons serveis públics i privats i una pressió fiscal raonable.**

Amb la pandèmia per la COVID però, el nombre de ciutats i regions que s'afegeixen a la competició per atreure residents qualificats s'ha incrementat. Per altra banda, **les empreses d'aquí també poden optar a externalitzar els llocs de treball i incrementar la seva relació amb treballadors residents en altres països.** Per a les empreses relativament petites i mòbils, un dels factors crítics per a la seva localització i la dels seus treballadors són els incentius fiscals i les traves legals a la seva activitat. En termes generals, la "uberització" de l'economia porta a un canvi en les relacions laborals que planteja als governs la necessitat de trobar un equilibri entre innovació empresarial, garanties laborals pels treballadors i garanties fiscals per a les hisendes locals.

Què es pot fer des de l'RMB

L'opció per la globalització i per la competició comporta importants reptes. **L'RMB va gestionar bé el canvi de segle incrementant el seu atractiu i augmentant els recursos disponibles per recerca i innovació.** Per a que no es trenqui aquesta línia ascendent, l'RMB ha de treballar amb la resta de governs i administracions públiques, contribuint a que els líders polítics de l'Estat, la Generalitat i el món local exerceixin un lideratge col·laboratiu en benefici d'aquells que tenen el talent per tirar endavant projectes de noves grans instal·lacions, equipaments, grups de qualitat i empreses innovadores.

L'RMB també ha de jugar un rol important en les següents línies:

1. Doblar **l'aposta per programes de captació de talent recercador i tecnològic** a través dels fons *Next Generation* i de l'expansió pressupostària tant a nivell estatal, com autonòmic i local.
2. **Generar reserves d'espai** per a la ubicació de grans instal·lacions, equipaments i centres decisors europeus per a que es puguin aprofitar les oportunitats quan aquestes es plantegin.
3. **Contribuir a la reorientació dels centres tecnològics** en la línia de liderar projectes empresarials innovadors sobre la base de la incorporació de recercadors i tecnòlegs amb potencial per fer el salt a la indústria i els serveis més enllà del suport basal o per la presentació de projectes.
4. **Impulsar polítiques d'urbanisme** amb un elevat impacte sobre la qualitat de vida dels seus residents, millorant aspectes que valoren les persones amb elevats nivells de formació com els espais verds i lliures de cotxes, l'absència de contaminació en l'aire o de soroll en les ciutats, la mobilitat sostenible, l'habitatge en zones properes a parcs, mercats de productes frescs i equipaments culturals i cívics que facilitin a relació entre ciutadans d'origen divers.

5. **Mantenir l'esforç inversor en infraestructures bàsiques** com l'aeroport i els seus accessos, la connexió del tren d'alta velocitat amb la comunitat valenciana o les instal·lacions que permeten els fluxos d'energia de gran capacitat i una elevada connectivitat per Internet.
6. **Reorientar el turisme de curta durada a favor d'estades de més llarga durada que resultin atractives per recercadors, tecnòlegs i emprenedors** amb un elevat nivell de mobilitat ja sigui per les característiques de les seves empreses o perquè una bona part de la seva activitat es fa amb tele-treball.

L' RMB concentra la major part de la població, de l'economia i del coneixement de Catalunya. La seva capacitat d'atreure nou talent i noves empreses és ja notable el que no vol dir que no estigui obligada a renovar i incrementar el seu atractiu. Això es pot fer de manera més o menys espontània o reforçant les capacitats de pensar en la perspectiva regional i metropolitana, coordinant a les institucions locals i implicant a aquells actors públic i privats de nivells superiors que puguin tenir una major incidència en les activitats de recerca, innovació tecnològica i desenvolupament econòmic de la conurbació regional i metropolitana de Barcelona.

NOTA. Les opinions expressades per l'autor/s són a títol personal i no necessàriament representen la visió del PEMB.

Acolliment de població nouvinguda

Cicle de la Metròpoli Oberta

Autoria: Ana Ayuste, Facultat d'Educació, Universitat de Barcelona

Data: 03/10/2021

Resum:

L'aprenentatge i l'educació de persones adultes (AEA) pot ajudar a encarar alguns dels desafiaments més importants de les societats europees actuals, com ara, l'augment de les desigualtats, les migracions i els canvis demogràfics, el canvi climàtic, la crisi del sistema democràtic, o el creixement de comportaments discriminatoris i de rebuig de la diferència. Tot i així, és un sector educatiu poc reconegut. La finalitat d'aquest document és mostrar com la participació en activitats d'AEA pot contribuir a avançar cap a una societat més oberta al coneixement i a la diversitat. Dues condicions necessàries per construir una metròpoli del segle XXI que opti pel creixement intel·ligent, sostenible i inclusiu. No obstant, per a que l'AEA esdevingui una estratègia clau cal augmentar el valor social que se li atribueix, i oferir una proposta formativa i cultural de qualitat, dinàmica i connectada amb el territori. Així mateix, al final, s'assenyalen algunes accions que poden enfortir el vincle universitat-societat a fi d'afavorir la transferència social de coneixement i la circulació de talent.

Introducció

Les taxes més elevades d'atur, pobresa i manca de participació en formació al llarg de la vida es donen entre els sectors de la població amb menor nivell d'estudis. Fet que suposa un gran desafiament si el que es pretén és **propiciar un canvi de paradigma econòmic basat en el talent i la innovació que sigui integrador**. Sorpren però que tot i que aquesta relació és molt clara, l'aprenentatge i l'educació de persones adultes continua sent una estratègia força menystinguda. En aquest sentit, **l'objectiu d'aquest text és reflexionar sobre el paper de l'AEA en la construcció d'una societat del coneixement que sigui capaç d'afrontar els reptes del nostre temps sense deixar ningú enrere**. Des d'aquesta perspectiva, examinarem la noció d'AEA i **com aquest sector de l'educació pot ajudar a crear un entorn integrador i de desenvolupament**. Finalment, s'apunten possibles accions que es poden impulsar des del territori -amb la complicitat necessària dels agents implicats- per fer realitat l'aprenentatge al llarg de la vida i intensificar la responsabilitat social de les universitats.

De què parlem quan ens referim a l'aprenentatge i l'educació de persones adultes (AEA)?

Per evitar entrar en debats terminològics, hem adoptat el concepte de la UNESCO (París, 2015) que, resumint breument, **concep l'aprenentatge i l'educació de persones adultes (AEA) com un component bàsic de l'aprenentatge al llarg de la vida i té com a finalitat que totes les persones adultes participin a les seves comunitats i en el món del treball**. Compren activitats i processos constants d'adquisició, reconeixement, intercanvi i adaptació de capacitats - personals i professionals- per a que les persones puguin exercir els seus drets i fer-los efectius. I, en aquest marc, **fomenta el creixement econòmic inclusiu i sostenible, per la qual cosa esdevé una eina essencial per atenuar les desigualtats, contribuir al benestar social i personal, i encoratjar estils de vida més respectuosos amb el medi ambient**.

D'acord amb aquesta concepció, **l'AEA hauria d'ocupar una posició molt rellevant en la trajectòria vital d'una persona**. En primer lloc, **perquè l'espai temporal que abasta és molt més ampli que el de la formació inicial** que proveeix el sistema educatiu. I, en segon lloc, **perquè possibilita la necessària actualització de coneixements i habilitats per fer front als canvis dinàmics i constants de les societats actuals**. **Que ningú quedi enrere i el talent no s'estanqui depèn, en bona part, d'una cultura favorable a l'aprenentatge permanent i de les oportunitats per accedir als bens educatius i culturals que tenim al nostre abast**.

L'AEA integra processos d'educació formal, no formal i informals. Aquesta concepció holística de l'educació representa grans avantatges i algun inconvenient que convé considerar. L'avantatge més important és el fet de no limitar l'educació i la generació de talent al sistema educatiu. La feina, el lleure, la vida quotidiana, la participació social (associació de veïns i veïnes, centres cívics,...), els mitjans de

comunicació, l'ús autodidacta de les tecnologies,... constitueixen també contextos d'aprenentatge; ampliant-se així les oportunitats educatives. Aquesta amplitud desitjable comporta però una fragmentació del procés educatiu i la intervenció de múltiples agents que sovint fan difícil fer una proposta prou clara, atractiva o coherent per a la ciutadania. D'aquí **la importància de treballar en xarxa i compartir un objectiu comú: fer realitat l'aprenentatge i l'educació al llarg de la vida per a tothom.**

Com pot contribuir l'AEA a generar un entorn d'integració i desenvolupament?

Els beneficis de l'AEA han estat àmpliament estudiats. En concret, el quart Informe Mundial sobre l'Aprenentatge i l'Educació d'Adults de la UNESCO (2020) posa de relleu l'impacte positiu d'aquest sector educatiu en àmbits com l'ocupació, la salut física i mental o el desenvolupament sostenible. Però a més, entesa com a un dret humà i un bé comú, l'AEA pot contribuir de manera directa a generar un entorn d'integració i desenvolupament que possibiliti un major benestar social i personal per a tothom. Des d'aquesta perspectiva, **una metròpoli oberta ha de ser capaç de generar espais inclusius en els que les persones es trobin a partir d'interessos compartits, i en els que la procedència, l'edat, el gènere, el nivell d'estudis o la renda, no barrin la interacció social o l'accés a la cultura i a l'educació.** A continuació, es destaca com la participació en activitats d'aprenentatge i educació de persones adultes pot incidir en la construcció d'una metròpoli oberta al coneixement i a la diversitat en la que desenvolupament i integració siguin dues cares de la mateixa moneda.

Societat oberta al coneixement

Les primeres dades que convé tenir en compte quan parlem de societat del coneixement són que **a Catalunya, el 47% de la població adulta no té més que estudis bàsics i només una de cada deu persones d'entre 25 i 64 anys es segueix formant**, segons l'Anuari 2020 de la Fundació Bofill. Un nivell de participació pràcticament igual que fa deu anys, i per darrera del 10,5% a escala estatal i l'11,2% a escala europea, i lluny de països com Suècia 34%, Finlàndia 29% o Dinamarca 25%. Igualment, els programes internacionals d'avaluació de competències (PISA, 2015; PIAAC, 2013) evidencien el baix rendiment en competències troncal (ciències, lectura i matemàtiques) de la població jove i adulta a Espanya, per sota d'una part important de països participants de l'OCDE i de la UE. En aquest context, **l'AEA pot ser clau com a eina de qualificació i pot contribuir a desenvolupar o a actualitzar aquelles competències que socialment es consideren bàsiques, especialment entre els sectors que gaudeixin de menys oportunitats educatives.**

D'altra banda, **el dinamisme i els canvis que s'estan produint en el mercat laboral (globalització, digitalització,...) indiquen que aquest és cada cop més excloent, i que es necessiten més treballadors qualificats**, capaços de conviure amb la incertesa i d'actuar de manera reflexiva davant d'un volum creixent d'informació. La pandèmia ha evidenciat, a més a més, la necessitat urgent de superar la bretxa digital pel que fa als usos de les tecnologies. L'avenç tecnològic posa de relleu que el fet de tenir accés a les TIC i a Internet, condició indispensable, no redueix dràsticament les desigualtats. **Cal disposar, ahora, de**

coneixements i destreses per poder utilitzar-les de manera efectiva en camps estratègics com el formatiu o el laboral.

Escenaris educatius, laborals i tecnològics dels que es deriva la necessitat de seguir impulsant l'aprenentatge i l'educació d'adults com a eina de qualificació i d'igualació social en tots els seus àmbits (competències bàsiques, formació professional, formació en el lloc de treball, formació digital,...). Orientar l'AEA d'acord amb la idiosincràsia i el dinamisme del territori i les necessitats formatives de les persones que l'habiten pot servir, a més, per la seva reactivació socioeconòmica.

Ciutat oberta a la diversitat

En les últimes dècades, moltes organitzacions i experiències d'AEA han estat fruit de moviments socials (veïnals, treballadors, dones, organitzacions religioses,...) que conceben l'educació com a un instrument d'inclusió i transformació social. En el cas de la regió metropolitana de Barcelona, les primeres experiències van aparèixer en barris perifèrics de grans ciutats com a Barcelona, Hospitalet, Santa Coloma,... Barris que com a conseqüència de l'especulació urbanística dels anys 60 no tenien els serveis bàsics, concentraven la immigració i registraven les taxes més elevades d'analfabetisme. Aquestes experiències integrades en el teixit associatiu del territori van contribuir a la lluita per millorar les condicions de vida dels seus habitants i a generar comunitat i sentit de pertinença. **Avui, l'AEA pot continuar exercint un paper destacat en el territori impulsant processos de participació ciutadana i formació cívica per tal de millorar la cohesió social i combatre actituds i comportaments de caràcter discriminatori** (racistes, sexistes, LGTBI-fòbics, edatistes,...). **Les organitzacions i espais d'AEA són entorns privilegiats en els que afavorir la inclusió i la convivència ciutadana perquè posen en contacte a població molt diversa i promouen la participació democràtica.**

Una societat oberta al coneixement i a la diversitat és, en aquest sentit, una societat més sensible i compromesa amb l'erradicació de les desigualtats i amb la lluita contra qualsevol forma de discriminació. En aquest context, **l'AEA i la transferència de coneixement per part de les universitats poden esdevenir estratègies clau per promoure l'equitat social i generar, al mateix temps, entorns intel·ligents en els que les persones que hi viuen sentin la metròpoli com el lloc en el que realitzar el seu projecte personal i professional.** És fa necessari, per tant, treballar per *garantir l'accés universal i permanent a l'aprenentatge, a fi d'obtenir i actualitzar les qualificacions requerides per participar de forma sostinguda en la societat del coneixement i disminuir, alhora, les desigualtats socials.* Per això, és cabdal oferir: a) activitats d'aprenentatge i educació d'adults tan properes als interessats com sigui possible, i connectades amb els seus interessos i els de les seves comunitats; b) processos d'avaluació i acreditació de les competències adquirides mitjançant l'experiència laboral o en contextos d'activitat no acadèmics, per tal que les persones sentin reconeguts els seus esforços i que no han de començar de zero; i c) espais inclusius que facilitin la interacció social i que acollin a les persones nouvingudes des d'un marc intercultural.

D'acord amb aquesta finalitat, **es proposen els dos eixos d'actuació següents:**

Eix 1: Desenvolupar la xarxa d'AEA per facilitar la connexió entre totes les administracions, organitzacions i agents que fan activitats formatives, culturals,... dirigides a persones adultes amb el propòsit de fer realitat l'aprenentatge i l'educació al llarg de la vida a qualsevol lloc del territori.

Accions:

- **a. Dotar-se d'una organització adequada, articulada a diferents escales del territori, a fi** d'impulsar l'aprenentatge i l'educació al llarg de la vida, la cooperació entre les administracions, institucions i entitats d'AEA (formació bàsica de persones adultes, formació cultural, formació digital, formació professional, formació ocupacional, formació contínua,...), i l'optimització dels recursos existents.
- **b. Elaborar un mapa d'AEA de l'RMB i dels fluxos entre els seus municipis** per conèixer la trama educativa del territori, les necessitats formatives de la població i els desplaçaments de la població adulta per motius formatius.
- **c. Vetllar per a que l'AEA sigui flexible en el temps i en l'espai, i especialment dinàmica.** Una societat que canvia requereix que la formació s'adapti als canvis i a les necessitats de la ciutadania.
- **d. Propiciar la innovació i la millora educativa** mitjançant metodologies actives que afavoreixin l'aprenentatge experiencial, el treball col·laboratiu i en xarxa, i la motivació per continuar aprenent.
- **e. Activar processos de reflexió col·lectiva i deliberació ciutadana** en relació al model d'AEA que es considera valuós per al desenvolupament personal i comunitari.
- **f. Facilitar les transicions entre el sistema educatiu, la formació professional (formal i no formal), l'educació superior i el mercat laboral,** proporcionant informació i assessorament. L'orientació permet que ciutadans de qualsevol edat i en diferents moments de la seva vida puguin identificar les seves capacitats i interessos amb el propòsit de prendre decisions per encaminar la seva trajectòria formativa o laboral.
- **g. Potenciar la igualtat d'oportunitats educatives per a tothom** mitjançant accions positives (beques salari, transport, serveis de guarderia, flexibilitat horària,...), especialment la dels col·lectius infrarepresentats en funció d'algunes tipologies formatives, com és el cas de les dones en relació a la formació laboral.
- **h. Sensibilitzar la ciutadania, en col·laboració amb els mitjans de comunicació, de la importància de de l'educació al llarg de la vida.** Cercant vies de difusió social que arribin a tots els sectors de la societat.

Eix 2: Ampliar la col·laboració de les universitats en el desenvolupament socioeducatiu i cultural del territori.

La transferència social del coneixement és, amb la docència i la recerca, una de les funcions bàsiques de les universitats. **Es tendeix però a associar aquesta transferència al coneixement que està directament relacionat amb**

desenvolupament econòmic del territori, i no tant amb el seu desenvolupament social, cultural o educatiu. Aprofundir en les relacions entre universitat i territori des d'una perspectiva més ampla del coneixement, que inclogui alhora agents i xarxes educatives i socials més diverses, pot impulsar nous dinamismes en altres àrees i serveis. Des d'aquesta perspectiva, els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 de Nacions Unides poden servir, en aquests moments, per emmarcar una proposta d'actuació conjunta entre universitat i societat.

En aquest context de col·laboració, **convé revisar el model de transferència que ha dominat fins al moment**, basat en una comunicació unidireccional de dalt a baix, en la que la universitat atresora el coneixement i el posa a l'abast d'un públic més ampli, per **tendir cap a un model més horitzontal en el que la universitat col·labora amb la ciutadania en la cerca de solucions als problemes que els afecta.** En aquest sentit, es tracta d'impulsar projectes en els que els investigadors col·laboren amb altres agents implicats en l'anàlisi de les necessitats del territori i en el desenvolupament d'iniciatives i eines per abordar-les. Projectes que a més poden esdevenir oportunitats d'investigació i aprenentatge per la comunitat universitària, en especial, pels futurs graduats.

Accions:

- **a. Crear una plataforma o mecanismes de comunicació entre les universitats i el territori** mitjançant una representació dels ajuntaments o de la RMB per identificar àmbits de col·laboració i àrees prioritàries.
- **b. Aproximar la recerca i la innovació de les universitats a les necessitats concretes del territori** mitjançant l'ús de metodologies que impliquin al ciutadà o a l'usuari final en el desenvolupament de tot el procés, des la diagnosi inicial a la producció i validació dels productes o propostes realitzades.
- **c. Promoure els Doctorats industrials amb la finalitat de connectar la recerca a les necessitats i als projectes de desenvolupament del territori.** El doctorat industrial és un projecte de recerca en el que el doctorand desenvolupa la seva formació investigadora, en col·laboració amb una **universitat**, i que és objecte d'una tesi doctoral. És tracta, alhora, d'una via de captació de talent i de transferència del coneixement.
- **d. Col·laborar amb el territori per facilitar als ciutadans l'accés a una formació continuada de qualitat** que millorin la capacitat d'innovació i la creativitat.
- **e. Facilitar els processos d'homologació i convalidació d'estudis universitaris estrangers per afavorir la recirculació de talent.**
- **f. Crear i dinamitzar, en col·laboració amb la xarxa d'AEA, una borsa d'investigadors** per fer divulgació científica i impulsar projectes comunitaris en relació als ODS o a àrees tan estratègiques com la salut, el medi ambient, el consum responsable,...
- **g. Descentralitzar algunes propostes culturals per apropar la universitat a més indrets del territori.**
- **h. Potenciar les aules d'extensió universitària per a la gent gran i l'accés a la universitat** per a persones de més de cinquanta-cinc anys per afavorir la formació al llarg de la vida i la participació sociocultural.
- **i. Promoure projectes d'aprenentatge-servei (APS) vinculats a diferents àmbits o serveis del territori.** L'APS és una proposta docent i de recerca que permet als estudiants formar-se tot treballant sobre necessitats reals d'un determinat entorn.

- j. Cercar vies per connectar Treballs Fi de Grau i Treballs Fi de Màster a les necessitats de conèixer o intervenir en un determinat entorn.
- k. Impulsar accions d'informació, orientació i acompanyament per fomentar l'accés a la universitat dels sectors socials més infrarepresentats i per atraure talent femení als estudis **STEAM** (Science, Technology, Engineering, Art and Mathematics).

Documents referenciats

Coll, C. i Albaigés, B. (directors). *Anuari 2020*. [L'estat de l'educació a Catalunya](#). Fundació Bofill.

OCDE (2013). PIAAC. Programa Internacional para la Evaluación de la Competencia de los Adultos (Enllaç extern). (Informe espanyol).

OCDE (2015). PISA. Programme for International Student Assessment (Enllaç extern). (Informe espanyol)

UNESCO (2020). [4º informe mundial sobre el aprendizaje y la educación de adultos: no dejar a nadie atrás: participación, equidad e inclusión](#).

NOTA. Les opinions expressades per l'autor/s són a títol personal i no necessàriament representen la visió del PEMB.

**Barcelona
Demà**

Compromís
Metropolità 2030

**Pla Estratègic
Metropolità
de Barcelona**

#CompromísMetropolità
@pembarcelona

Pla Estratègic Metropolità de Barcelona
Canòdrom - Ateneu d'Innovació Digital i Democràtica
C/ Concepció Arenal 165
08027 Barcelona
Tel. +34 93 318 70 51